

ABONAMENTUL.

Pe un an 80 coroane.

Pe 1/2 an 40 „

Pe 1/4 an 20 „

Pe lună 7 „

Un număr 30 fileri.

□ □

Unirea

INSERTIUNI.

Un sir garmond:
odată 84 fil., a doua
oară 72 fil., a treia
oră 60 fil.

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

□ □

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

Îngerul Domnului

s'a coborât din cer și a grăit
muritorilor de pe malul stâng
al Dunării:

Deșteptați-vă, fraților, iată s'a
umplut cu vârf paharul sufe-
rințelor voastre!

Voi, odraslele Romei birui-
toare, ați îngenunchiat, veacuri
de-arândul, sub stăpânire străină!

Voi ați fost iobagii nemeșilor
unguri, și al celorlalte două nații,
cari s'au aliat, pentru strivirea
voastră deplină.

Menirea voastră, oricât de di-
ficilă ar fi fost, a rămas la su-
prafată, deși dușmanii voștri,
înarmați până în dinți, pregă-
tiseră deja groapa, în care aveau
să vă asvârlă.

Ați trecut prin botezul sufe-
rinții și al sângelui, și, iată, după
atâtea veacuri de umilință, ră-
sare, și pentru voi, soarele unui
viitor mai fericit.

Nu știu, dacă sunteți vrednici,
ca tocmai voi, să ajungeți acea-
stă clipă sublimă?

În orice caz, să nu vă uitați
de tovarășii voștri, cari au sân-
gerat și s'au prăpădit, pe atâtea
fronturi, luptând unul conștient,
pentru idealul național, iar alții
inconștient, mânați dela spate,
cu mitralierele, pentru un ideal,
ce nu era al lor.

Iată, sângele acestor eroi-
martiri se contopește, și pe
urma jertfelor aduse de ei, vă
învredniciți, de măreția zilelor
marelui praznic național.

Să nu uitați de cei rămași
schilozi, nici de plăpânde odrasle
românești, ce au rămas pe uliți,
pe urma cumplitelui măcel, pro-
vocat de Kaiser-ul și nesocotirii
lui aliați turanici.

Să nu uitați, că sărbătoarea
de azi, e sărbătoarea dragostei
creștinești.

Nu urâți nici pe ceice v'au
impilat, căci scris este: faceți
bine, cu ceice v'au urât pe voi!

Bucurați-vă, ceice ați fost pri-
goniți, și ați plâns, căci iată,
mare este plata voastră în ceruri!

Al. Ciura.

□ □ □

Pastorala de Crăciun.

— Din Pastorala pentru Sărbătoarea Nașterii Dom-
nului, a părintelui vicar capitular DR. VASILE
SUCIU, reținem partea finală:

Iubiți Credincioși!

Messia, Mântuitorul, pe care
l-am dorit să izbăvească, a sosit.
El a fost războiul, în care am
sângerat.

Prin acest războiu ni-s'a făcut
și nouă dreptate. Ni-s'a dat
dreptul, ca noi singuri să ne
croim soarta noastră. Drept-
aceea, pecum cântară îngerii la
venirea Domnului Hristos pe
pământ: „Mărire întru cei de
sus lui Dumnezeu”, așa trebuie
să dăm și noi mărire lui Dum-
nezeu, pentru că prin războiu s'a
adus pe pământ pacea, făcân-
du-se fiecărui popor dreptate și
dându-i-se fiecărui neam dreptul,
ca singur să-și croiească calea
fericirii.

Și noi Românii, ne-am și croit
soarta noastră. La marea no-
astră adunare, ținută în Alba-
Iulia la 1 Decembrie n., la care
luară parte la o sută de mii de
Români, veniți din toate părțile,
sătui cu toți de căsnicia avută
împreună cu Maghiarii, am ho-
tărât unirea noastră cu România.

Cunoscând însă și gustând
din pățanie tot amarul pâinii ne-
dreptății, noi n'am voit să o
gustăm și alții. Hotărât-am deci,
ca în România mare egală in-
dreptăție să fie pentru toți, fără
deosebire de limbă și de lege.
Și așa se și cuvine Aceasta ni-o
spune legea noastră creștină,
aceasta o poruncește legea firii.
Suntem creștini și trebuie să
ținem poruncile legii noastre.
Celor vechi li-s'a zis: *Dinte
pentru dinte*, nouă însă ni-s'a
poruncit să facem bine și ce-
lorce ne fac noue rele, ori
pe cum cerem în Rugăciunea
din urmă dela Dupăcinar: *Pe
ceice ne urăsc și ne fac străm-
bătute, iartă-i, Doamne*.

Nu trebuie să fiți așadar stă-
pâniți de răzbunare. Dimpo-
trivă, trebuie să fiți recunoscă-
tori asupra voștri de ieri.
Căci dacă e adevărat, că nici o

izbândă nu se dobândește fără
osteneală, cu atât mai vârtos e
adevărat, că nu se poate face
un lucru mare, cum e unirea
noastră, a tuturor Românilor,
fără de jertfe. Iar jertfele no-
astre, în asemănare cu ale al-
tora, sunt mici și puține.

Trebuie să fim recunoscători
impilătorilor noștri, pentru că
cercând ei să ne facă nouă rele,
Tatăl nostru ceresc ni-le-a
schimbat în bine.

Ca să ne schimbe legea no-
astră românească și să ne facă
calvini, ni-au tradus cărțile de
pe slavonește pe românește.
Noi ne-am trezit. Am văzut în-
șelăciunea, ne-am apărat legea
și am rămas, singurul popor
creștin mai vechiu, cu limba
proprie în biserică.

Ne-au huiduit și ne-au bat-
jocorit, și au făcut bine. Prin
huiduieli și batjocuri ne-au în-
străinat și am stat departe de
ei. Nu ne-am înfrățit, nu ne-am
amestecat cu ei și așa am ră-
mas români.

În vremea din urmă ne-au
prigonit peste măsură, și a fost
bine așa. Ne-am trezit, am țipat
țipete de durere. Lumea cultă
ne-a auzit și, făcându-i-se milă,
ne-a mântuit, ni-a făcut dreptate.

Trebuie să fim recunoscători
asupritorilor noștri de ieri. Căci,
dacă nu ne prigoniau, dacă nu
ne instrăinau, ne amestecam
poate cu ei și ne pierdeam, cum
mulți s'au pierdut dintre ai no-
ștri, ajunși în prietinia lor.

Iubiți Credincioși!

Nu e de ajuns să ne mărginim
aci. Trebuie să facem un pas
mai departe, trebuie să mergem
înainte.

Voi v'ați întors cu toții acasă
la vetrele voastre. Veți fi adus
cu voi multe cuvinte înțelepte,
prinse dela camerazii voștri și
din țările, pe unde ați petrecut.
Veți fi adus însă învățături rele,
cari nu ni-se potrivesc nouă.

Dacă va țineă fiecare la învă-
țăturile aduse de el, dreptatea
care ni-s'a făcut, nu va fi spre
bucuria noastră, nu va fi spre
fericirea noastră, pentru că nu
va fi pace pe pământ. Vor fi
certe, desbinări, frecări, bătăi,
furturi și jafuri, ca să nu zic și
omoruri.

Vor mai fi apoi și oameni
pizmoși de fericirea voastră și
vor vâri ceartă în casele vo-
astre, din cari ar urmă legiuiri
și alte multe nefericiri.

Nu vor lipsi poate nici de
aceia, cari înțelegând greșit
drepturile voastre, vor cercă
să vă abată dela lucru, ori plă-
tiți fiind cu banii lui Iuda, vă
vor îndemna să vă rupeți de
trupul neamului românesc.

Dacă veți da ascultare sfatu-
rilor acestora, pacea, care a
adus-o războiul pe pământ, se
va preface în războiu între noi,
spre bucuria dușmanilor noștri,
și îndestulirea și fericirea, cari
ar trebui să urmeze, se va pre-
face într-o adevărată nenorocire.

Dreptaceea, după ce acum nu
trebuie să ne mai apărăm drep-
turile noastre, pentru că ele ne
sunt recunoscute, și după ce tre-
buie să ne vindecăm ranele ră-
zboiului, trebuie să ne punem cu
toții pe lucru, și ca pe o buru-
iană veninoasă să smulgem
dintre noi orice neînțelegere,
orice ceartă, orice frecare, ori-
ce răzbunare, orice trândăvie.
Vedeți-vă fiecare de lucrurile
voastre și vă înțelegeți frațește.
Și, dacă voi de voi nu v'ați putea
înțelege, în loc să vă faceți în-
șivă dreptate — de multeori
numai închipuită — mergeți la
binevoitorii voștri, la oamenii
cu judecată luminată și cu inimă
dreaptă, cari puși sunt să vă
povățuiască, și rugați-i ca ei să
vă facă dreptate.

Așa, și numai așa, vom putea
cânta și noi împreună cu îngerii,
în aceste zile de mângâiere, de
sărbătoare și de fericire pentru
noi toți: *Mărire întru cei de
sus lui Dumnezeu, pentru că
pe pământ a adus pace și
între oameni a făcut bună-
voire*. Amin.

In momentul,

când statul maghiar și-a strâns aripile de deasupra teritoriilor românești din Ungaria, a urmat de sine eliberarea noastră națională. Desrobirea politică și culturală s'a făcut în mod spontan, de sine înțeles. Dar cea economică se așteaptă încă.

Libertatea națională e în strâns nex cu desrobirea economică. Până când asupra averii naționale nu dispune elementul alcătuitor de stat, iar capitalul și marea proprietate e în parte covârșitoare în mâni străine, libertatea noastră devine foarte problematică.

E o chestie mare aceasta, care aparține nu atât viitorului, cât mai mult prezentului. O problemă grabnică e, cerută de toată suflarea, de tot natul, care eliberat din robia seculară, cu atât mai puțin e aplicat a tolera robia economică pe mai departe. Suntem azi un popor liber, într'un stat liber. Libertatea noastră să nu se miște într'un cerc strîmt. Marele capital și marea proprietate sunt atât de puternici, ca să influențeze în mod esențial politica viitoare a statului român.

Cum însă proprietatea mare a fost în trecut ocrotită de stat cu mijloace artificiale și pusă în serviciul sistemului dominant, distrugător de naționalități, iar marelui capital i-s'a dat liber parcurs pe teritoriile locuite de români cu scop de aservire politică, e în interesul noului stat, ca să revizuiască politica economică a fostului stat maghiar și să o aducă în consonanță cu programul statului român.

Nu e necesar să o spunem, că idealul fiecărui stat e, ca atât capitalul cât și proprietatea să fie concentrate în mâinile acelor cetățeni ai săi, pe umeri cărora se razimă de azi înainte viitorul lui.

Iar viitorul statului român se razimă pe milioanele, cari pe câmpul de războiu și acasă au luptat cu mii de mizerii, cu boli, cu foame, au suferit, ca acest de mult vis al României mari să se realizeze. Milioanele așteaptă acum, ca statul lor, creat de ei, mărit de ei, susținut de ei, să fie cu conștientare în primul rând la interesele lor, comune cu ale statului, și cer în ziua libertății generale desrobirea lor economică. Mai ales, că ceice ne țin încă în robie economică sunt în mare parte streini de neam, de aspirațiile, de sufletul nostru.

Dr. Oct. Prie.

Serviciul nostru telefonic.

(Agenția telegrafică „Dacia“).

Improprietărea țărănilor în România veche.

(București). *Consiliul de miniștrii a hotărât înființarea de case centrale, cari să se ocupe cu cumpărarea pământului pentru improprietărea țărănilor și cu reglementarea muncii.*

* * *

Unirea Bucovinei cu România trecută în lege.

(București). A apărut decretul de lege, care declară unirea Bucovinei cu România.

*

(București). *Prim ministrul Brătianu a avut o lungă întrevedere cu delegații Bucovinei.*

*

(București). Dd. Flondor și Nistor au fost numiți miniștrii fără portofolii.

* * *

Calea Prezidentului Wilson.

(Roma). Wilson a plecat din Roma la Paris unde va sta patru săptămâni, până în 6 Februar, când se va înapoiă la America. În Paris va trată din nou cu guvernele puterilor aliate, pentru stabilirea definitivă a programului conferenței de pace.

*

(București). Zlarele din Paris anunță, că Wilson e gata a sprijini programul de pace a lui Loyd George, dacă la rândul său L. G. va sprijini programul

alianței puterilor, care e alui Wilson.

*

(Berna). Intre președintele Americii și prim ministrul Franței, Clemenceau, s'au ivit diferende nouă.

Alegerile de deputați în Ungaria.

(Budapesta, 3. I). În consiliul de miniștrii de ieri guvernul a hotărât alegerea generală de deputați în întreg teritoriul Ungariei vechi, deci și în Ardeal. Dacă în ținutul acesta nu se vor alege deputați, atunci ministrul Iászi Oszkár va face responsabile puterile ententei.

Telegrame diverse, din lumea mare.

(Constantinopol). Generalul Fr. D'Esperay a sosit la Constantinopol, venind din Salonic. A fost primit cu mare însuflețire. La primire au fost de față generali și miniștrii turci.

*

(Londra). *Gazeta „Dayl Telegraph“ anunță că Loyd George va demisiona dacă se va încheia pace cu puterile centrale.*

*

(Roma). Ministrul Bissolati a demisionat.

(Londra). Guvernul englez a hotărât înființarea unei linii aeriene între Cairo și coloniile Cap.

(București). Cu prilejul anului nou apusean a avut loc la legațiunea Franței o recepție, la care au luat parte toți miniștrii.

Adunarea democrației naționale

convocată de d-l N. Iorga la Iași.

Dăm în resumat, după Glasul Bucovinei (sosit cu întârziere), decursul acestei adunări. Regretăm, că noi Ardelenii n'am putut fi de față. Deși absenți dela adunare, aderăm sufletește la moțiunea adusă în această adunare. Suntem și noi împotriva partidelor istorice. Avem și noi convingerea, că numai o grupare democratică, răzimată pe puterile largi ale țărâniei, poate să aibă cele mai mari șorți de izbândă, în lupta de regenerare a neamului nostru.

„Convocați de marele naționalist N. Iorga, reprezentanții democrației naționale s'au adunat la Iași în 1/14 Decembrie c. din întreaga Românie: din vechiul regat, din Bucovina, Ardeal și Basarabia. Bucovina

democrată a fost reprezentată de d-nii Dr. N. Cotlarciuc, Dr. V. Bodnareșcu, Dr. N. Dracinschi și de gospodarii Corlățean și Bedrulea din Pojorâta și Nastiuc din Ostra. Adunarea a ales ca președinte pe d. N. Cotlarciuc, care a deschis ședința.

Vorbește apoi d. prof. Iorga, însuflețind cu sufletu-i mare întreaga adunare. Cere o democrație cinstită, națională, arătând în colorile cele mai vii situația actuală a poporului român desrobit acum, care trebuie să-și croiască altă soartă. Arată în liniamente generale cari sunt punctele principale din programul adevăratei democrații, fiind viu aclamat de adunarea întreagă.

Vorbește apoi d. dr. Bodnareșcu ca reprezentant al grupului bucovinean din jurul ziarului „Glasul Bucovinei“, arătând contribuția prețioasă a d-lui N. Iorga la păstrarea trează a conștiinței naționale în Bucovina și evidențiind lupta dată de cărturarii nepoliticieni la desrobirea țării lor.

Apoi d. Iancu, din partea partidului țărănesc basarabean, vorbește însuflețit, în vechiu graiu de cronici ca la 1812, înfățișându-ne lupta democrației naționale basarabene, care, din partidul național-moldovenesc de ieri, a făcut să răsară partidul țărănesc de astăzi, care constituia locul din sinul Statului Țării, care a dat revoluția de desrobire de supt jugul rusesc, a votat unirea dela 27 Martie 1918 și care, credincios hotărîrilor luate cu poporul laolaltă, și-a întregit legea improprietării la 27 Noembrie 1918 ca să facă să dispară „bariera mititicuță“ a autonomiei, condiționată la Martie față de România veche, pentru a putea păstra drepturile democratice câștigate prin revoluție, lucrând de-acum laolaltă cu România nouă, înnoită.

În numele acestei democrații care a dovedit că știe să se știe de cuvânt, sprijinită de singurul stâlp de adevărată muncă și viață, poporul se alipește la „Uniunea Democrației Române“, cerând ca și ea să-și facă datoria.

Remarcăm încă cuvântarea d-lui Dr. Dracinschi, care salută uniunea democrației române în numele Românilor din vechiul ocol al Câmpulungeniilor:

În numele grupului feminist, d-na Buțureanu declară că vede cu mulțumire desfășurarea unui steag așa de curat și de puternic, care să cuprindă și să ocrotească drepturile femeii la viața politică, cere votul integral pentru femeii, ca să poată coopera la alcătuirea legilor, respinge cu indignare ipocrisia legii care le face părtașe de datorii și le tăvăleşte dreptul de a fi cetățene.

Cine dă pruncii țării și cine-i crește, are dreptul de a se interesa de soarta lor, și apoi femeile pun mai mare preț pe caracterul candidatului decât bărbații.

Pretutindeni unde a legiferat și femeia, s'a gospodărit mai bine, mai îndemănat, cu privire la maternitate, la educația națională, familiară și religioasă.

Mulți spun că femeile n'au educație politică, și adevărat, dar de ce vă mirați, când nici bărbații nu o au, dovada o vedem la noi.

S'a zis de unii că femeile vor vota când vor vol. Ei bine,

LACRIMI...*)

de

Regina Maria.

De mai multe luni doi orfani trăiesc sub acoperişul meu, doi copii fără tată și fără mamă, doi mieluși rătăciți, pe cari Dumnezeu i-a trimis inimei mele.

Pe unul l-am găsit într'un spital aproape de front, rănit de o bombă, care îi ucisese mama. Îl chemă Niculăiță, avea capul tot legat în feșe, fața palidă și suptă, iar ochii mari albaștri, care mă priveau, păstrau în nădăncul lor ceva din grozăvia de moarte prin care trecuse. Am lăsat vorbă, ca atunci, când rănile vor fi vindecate să mi-l aducă mie pe Niculăiță.

Pe celalalt îl cheamă Vasile, un băiețuș vioiu cu ochii negri pe care un Cazac bun l-a găsit pierdut într'o pădure, flămând și zdrențuit, un copil al nimănuia. Cazacul era din neamul acela al oamenilor de credință, de cari Rusia avea atât de mulți altă dată și cari și acum au uneori curajul să pășească înainte cu gând bun și credincios. Cazacul a adus copilul găsit acolo, unde i-se părea cel mai simplu, că trebuie să-l aducă, la Mama țării, la „Mama Regina și eră firesc ca acolo să-i fie locul...

Ceeace m'a mișcat adânc a fost cererea Cazacului, care trăise mulți ani în războaie, ca drept ori ce răsplată să-i fie îngăduit să aducă el însuși copilul, să sărute mâna Reginei în amintirea a mulți ani de credință față de ceeace deodată a fost rupt din viața lui, însă n'a putut să fie smuls din inima lui de soldat viteaz. Cazacul mi-a adus cu sine și o pungă cu bani, adunați de el pentru Vasile, copilul orfan.

Vasile și Niculăiță sunt acum la mie ca la ei acasă. Cu obrazii rotunzi și trandafirii, cu piciorușele sprintene, cu zâmbetul lor, cu ochii prietenoși, înveselesc pe oricine îi vede și Ileana mea se joacă cu ei aducând-și aminte de frățiorul, care odată îi eră tovarăș...

În fiecare dimineață la un ceas hotărât Vasile și Niculăiță vin să sărute mâna „Mamei Regina“, în fiecare dimineață vin cu mai multă încredere în ochii mari, vin să întrebe și să povestească micile lor necazuri și bucurii și să primească bom-

boane și prăjituri, care se găsesc totdeauna în odaia „Mamei Regina“.

Și amândui, Vasile și Niculăiță au vârsta copilului, pe care l-am pierdut...

Într'o dimineață scriam o scrisoare și pe când scriam fără să-mi dau seama lacrimi curgeau de pe obraji pe hârtia din fața mea. Fiindcă eram tristă, uitasem pe cei doi mici prieteni, gândurile îmi erau adânc stăpânite de durerea țării, când deodată au auzit șoapte ușoare și vorbele acestea au ajuns până la urechile mele: „Uite, Mama Regina plânge; pentru ce plânge Mama Regina?“

Pentru ce?

M-am uitat la ei și cei doi copii fără mamă mă priviau cu încrederea căpătată din îngrijirea ce-a avuseseră, cu gura plină de prăjiturile, pe cari le primeau zilnic, înghesuți pe un scaun rămas acum al lor din obișnuința scumpă pentru toți trei.

— Da pentru ce plângea Mama Regina, ce amărăciune putea să umplă de lacrimi ochii unei femei cu coroana pe frunte?

Și în clipa când întrebarea aceasta simplă eră pusă de către două ființe nevinovate, încrezătoare, ca atâtea altele cu multă credință și nădejde în mine, am înțeles, că e nevoie de un răspuns și acum ca de atâtea ori mai înainte, a venit iarăș ceasul, când simt că trebuie să-mi ridic glasul și să vorbesc ostașilor mei, poporului meu, să le spun cuvintele, care fără putere de împotrăvire îmi izbucnesc din adâncul inimei.

Da! De și sunt curagioasă, sunt ceasuri când plâng! Câte odată pare că toată durerea țării mele, pare că mi-se scurge în inimă și că mi-o umple peste măsură, încât se revarsă și atunci plâng... plâng!...

Pot eu să fiu mama tuturor, cum mă numesc ei atât de duios și să nu plâng uneori?

Amărăciunile noastre au fost nenumărate, dezamăgirile noastre, jertfele noastre n'au cunoscut sfârșitul, însă o mare comoară mi-a îngăduit Dumnezeu să adun în această vreme de suferință: inimile care bat în poporul meu, o comoară mai scumpă decât orice comoară de de pe pământ.

Însă tocmai fiindcă toate inimile acelea sunt ale mele, cum să nu plâng pentru suferința

lor? Cum să nu simt că trebuie să le strig: Sunt cu voi. Eu vă înțeleg și nici o putere pământescă nu poate smulge sufletul meu de la al vostru! În noua încercare venită asupra noastră, cea mai crudă din toate încercările, când stăm tremurând în fața necunoscutului, cu atât mai groazic cu cât avem simțământul că nu știm cu ce arme putem întâmpina o primejdie care ne lovește pe ascuns, din întunec, cum să nu strig către aceia alături de cari mă simt mai mult ca nici odată simt că inima mea este a lor!

Știu, că armata noastră este credincioasă, că fiecare este gata să-și dea cea din urmă picătură de sânge pentru apărarea palmelor de pământ rămase din țara lui, că fiecare stă senin și hotărât de partea pentru care a jurat, netulburat, fără șovăire și, în ciuda a toate câte se răstoarnă și se fărâmă în bucăți, a toate, afară de credința, de curajul și de nădejdea lui? Și fiindcă am înțeles aceasta, de aceea simt un dor nemărginit să vorbesc cu aceia, la cari glasul nu poate ajunge, cu toți aceia din tranșeele dragi, din satele depărtate, cu toți cei risipiți prin câmpii și prin munți, cu toți aceia a căror vitejie e mândria noastră, și vreau să le spun, că noi simțim credința lor, că în ceasul acesta de primejdie dragostea lor este scutul nostru și încrederea lor țării noastre!

România este mică, România este părăsită, sfâșiată și sângerată, inima ei a fost călcată în picioare, mândria ei a fost ingenunchiată, speranțele ei clătinate. Fiii ei au murit cu miile, rostul ei a fost de multeori nesocotit, dar acum, în toată agonia, onoarea ei stă sus ca un pisc de munte!

De aceea sunt ceasuri, când plâng așa cum plânge o mamă, ceeace nu înseamnă, că mi-am pierdut curajul sau nădejdea! Cu toții simțim la fel, și cu cât mai mult ne cuprinde întunecul, cu atât mai mult simțim lanțul, care ne ține stânși, lanțul făurit din chin și suferință!

Din toate părțile mi-a fost trimis cuvânt, că în această nouă încercare, toate gândurile merg la aceia, care sunt Domnii țării. Sărmane peticuțe de hârtie, smerite gânduri scrise cu degete tremurătoare, dovezi vii de credință neclintită, ecouri pierdute de glasuri, cari abea cutează să se ridice, multe și felurite semne de iubire, pe cari le adun așa precum în alte vremuri regii adunau pietrele prețioase aduse tribut din țări depărtate.

Printre altele mi-s'a adus o solie dela un soldat de pe patul

morții dintr'un spital, care înainte de a trece în lumea umbrelor a avut un ultim gând pentru Stăpânii țării lui.

„Spune-le, că România a fost totdeauna o țară de suferință, o țară de lacrimi, o țară de mari dureri, dar spune-le că România totdeauna a fost credincioasă, că niciodată în istorie România nu-i cunoscută, că și-a luat cuvântul înapoi! Spune-le, că deși au murit mulți, mai sunt încă mulți fiii de mame în România gata să-și dea viața pentru țara lor, dar că nici odată, o! niciodată nu va fi iertat României să-și plece capul în rușine!“

Cuvintele acestea mi-au fost aduse ca o solie sfântă, pe care voi păstra-o de-a pururea, de către femeia, care a stat de pază la patul acestui viteaz în cea din urmă noapte a vieții sale.

Și din locuri depărtate mi-au venit și alte solii, dela bătrâni și dela tineri, dela bogați și săraci.

„Suntem ai voștri“, mă încredințează ei, „și voi sunteți ai noștri, și nu poate să fie nici o durere și nici o bucurie, nici o teamă și nici o nădejde numai pentru voi, ci toate le împărtășiți cu noi, voi care din suferința noastră și a noastră v'ați făcut una cu țara“.

Și fiindcă astăzi vreau să răspund tuturor glasurilor, care ajung până la mine, fiindcă vreau să răspund închinării, încrederii, iubirii care să înalță până la noi, ca o mireasmă sfântă din mii de inimi, pentru iubirea arătată nouă vreau să răspund cu cuvinte de iubire!

„Cel mai întunecat ceas este ceasul dinaintea răsăritului“, spune înțelepciunea bătrânilor. În adevăr ceasul este întunecat și fiindcă sunt o femeie de aceea plâng uneori. Însă ceasul poate să fie sfânt de încrederea, pe care o avem unul într'altul, de lanțul sfânt de suferință, care ne leagă împreună, de simțământul acesta biecurăntat de înfrățire, care unește pe Domn și popor, într'o vreme când vechea întocmire se năruie. Un vânt de anarhie suflă asupra noastră, dar să fim stăncă în fața primejdiei, dar să sperăm într'un viitor mai puțin tragic, să credem într'o lumină dincolo de întunec, o lumină, pe care numai dacă suntem cu putere și credință o vom ajunge într'o zi.

Da, uneori plâng, dar lacrimile mele nu sunt lacrimile celui slab, care și mărturisește înfrângerea și își pleacă fruntea, ci sunt lacrimile unei mame, care plânge pentru copiii ei, pe cari uneori nu-i în stare să-i ajute, sunt lacrimi cari picură în tăcerea dimineților, în ceasul

*) Dăm acest strălucit articol din „Calendarul Maria“. E scris înainte cu un an, când România eră în situația cea mai precară.

când îți aduci aminte de cei căzuți în cale, de cei cari nu mai pot privi înainte spre răsăritul, pe care îl nădăjduim dincolo de nouri; lacrimi de pomenire, prinos adus celor cari, deși au murit, trăiesc de-apu-

rurea în cutele cele mai tainice ale inimilor noastre, lacrimi curățătoare, lacrimi care spală rănilile trecutului...

Și de aceea nu-mi este rușine de lacrimile mele...

Maria.

BALADĂ...

*Se-nviforase — Ardealul fără bine
De lupte-ncrâncenate și păgâne...
Carpații însă aveau pe frunți senine
Surisul blând al flamurei române
Căci frați veneau nu pentru jaf și pară
Ci să sfărâme vechile hotară.*

*Cum se sbătea în spasm de așteptare
Tot sufletul legat în lanțuri crude...!
O căți aveau gândind la Sărbătoare
Senine frunți și numai gene ude!
Și se șopteau cerșiri lungi spre țările
Ca frații să răsbiască-n bătălie...*

*Dar toamna, Doamne, câte nu le-ngroapă!
O clipă unui secol dă porunci
Și cât e de cumplit să stai la groapă
Și-n groapă tot să nu poți să te-arunci
Să râzi ca un nebun, lângă sicriu
Să zici ca Petru: »nu, eu nici nu-l știu...«*

*Și-au fos atâtea mândre flamuri rupte
Iară pământul inroșit covor...
Și-a fost atunci ca-n toiul cruntei lupte
Când oști grăbiau prin munți spre ajutor
Pe șerpuirea strimtelor poteci
Și tu, oștean necunoscut să treci!*

*Iar când din dosul stâncei uluit
Grăbiai să te cobori și tu spre vale.
Un șuier lung venea înebunit
Și tu i-ai stat cu inima în cale.
Și oștilor nedând un ajutor
Te-ai stâns proptit de piatra stâncilor...*

*Aveai o mamă care te pierduse
Și-un plug ce-a ruginit de al tău dor...
Și ani s'au scurs și nime nu știuse
Iar unii te cresură vânzător...
Dar vremea care mii de vieți a stins
De oăsele-ți nici azi nu s'a atins...*

*Așa esti și acum, stai în picioare
Privind ceva, ceva ce-n veci nu crezi...
Dar carne n'ai pe oase lucitoare
Și 'n orbite ochi nu ai să vezi,
Să vezi, să vezi, mărita biruință
Și neamul care azi e o fință...*

*

*Arare doar în nopți înseninate
De glas domol răsună munții buni
Și cântul dela om, la om stăbate...
Toți morții frați îngână rugăciuni
Și jură toți că intră-n luptă iară
De-a fi cândva-n primejde... scumpa Țară...*

Ovidiu Hulea.

Scrisoare pentru cealaltă lume.

— Fostului preposit I. M. Moldovan. —

Iubite Domnule Moldovan! În lumea de vecinică fericire, unde petreci, vei fi auzit, că Românii de aci au ținut o mare adunare la Alba-Iulia, la care a luat parte o imensă mulțime, alături de spiritele nemuritoare ale mucenicilor Horia, Cloșca și Crișan și cu umbrele luminoase ale lui Avram Iancu și Mihaiu Vi-teazul. Și această adunare a hotărât cu un singur glas, ruperea totală de Ungaria și alipirea pe veci cu România.

Și ne-am rupt! Emblema ungurească de pe judecătorie a fost zdrobită cu ciocanul și bu-cățile, căzute pe asfalt s'au fă-cut nimic. Gara „Balázsfalva“ se numește acum „Câmpul li-bertății“, iar de pe gara „Kü-küllöszög“ s'a rupt firma și se chiamă azi gara „Blaj“, și așa cu numirea-i pocită și răută-cioasă din trecut, păcălise mulți călători. Iar frumosul nostru tricolor suride cu atâta drag călătorilor, cari trec cu trenul prin gară.

Îmi aduc aminte când venise la Blaj în 24 Nov. primul avion, care aducea vestea, că armata română, trecuse Carpații și venea să ne desrobiască. Am fost între cel dintâi, cari am prins proclamațiile gener. Prezan. Și în entuziasmul meu am alergat la locuința de pe vremuri a Dtale, ca să-ți comunic îm-bucurătoarea știre; și numai atunci m'am trezit, când am băgat de seamă, că ușa casei e închisă. Dta te mutaseși din Blaj... și astfel toate știrile acestea sunt nevoit să ți-le comunic prin scrisoare.

Așa de rău îmi pare, că nu ești aci, ca să întru năvalnic în odaia Dtale, ca de atâtea ori, și să-ți vestesc în gura mare: au sosit Românii! Inzădar privesc acum la fereasta Dtale, că doar voiu zări chipul sfânt și venerabil, cum se desfată în fluturarea stindardelor naționale, ce fâlfăle pe toate instituttele publice, — Inzădar, căci nu-l zăresc! Azi prin piața largă a Blajului nu mai aleargă furioși jandarmii, ca la 10 Maiu v. 1914, când într-una din cele mai de sus ferești ale Catedralei, 3 pedagogi harnici arboraseră noaptea mândrul nostru treicolor. Azi piața e plină de chipeșii noștri țărani de pe satele din jur, cari alături cu sprintenii vânzători olteni, întind o mare și frumoasă horă românească. Și nime nu-i conturbă, nime nu-i înjură, toate bufnițele au dispărut, căci mândrul soare al libertății împrăstie raze atât de strălucitoare.

Și de ai ști Iubite Domnule

Moldovan, cât de pe neașteptate au sosit la Blaj acești oaspeți dragi, încât comisia de primire nici pe hârtie măcar nu desemnase porțile de triumf, pe cari noi le proiectarăm. Și nici Dta, de ai fi fost între noi, n'ai fi avut timp să te urci călare ca să ieși la gară înaintea lor, cum spuneași în glumă pe patul de boală. Ei au avut ordin să treacă numai prin gările Blajului, fără ca să se oprească, Dumnezeu a hotărât însă ca ei să rămână 5 zile între zidurile sfinte ale Blajului. Și au rămas, și i-am primit și îmbrățișat cu toată dragostea și cu toată căldura sufletelor noastre de Blă-jeni.

Și mă gândesc, cum ai fi trăsărit Dta de sfântă emoție, când ai fi văzut piața noastră plină de soldați români, cari pleacă cu drapelul în Catedrală și cu smerenie se închină Celui de sus, care i-a păzit pe acești vânzători în prapădul dela Mă-rășești și i-a condus acum cu mână tare și braț înalt să ocupe pentru Coroana română Ardealul nostru plin de neștiute bogății. Și când ai fi văzut cât de zdren-fuit e drapelul vânzătorilor, și că azi se pomenește la slujbă re-gele Ferdinand și la praznicu mari se cântă „Trăiască Regele“, din ochii Dtale, umbriți de stufoase gene, s'ar fi desprins că-teva lacrimi, mari ca bobul și ar fi alunecat preste fața-ți sbârcită de greutatea vremilor, preste cari ai trecut! Da, eu cunoșteam inima Dtale cât e de mare, cât de caldă și cât de plină eră de cea mai curată dragoste pentru ueamul româ-nesc. Și cine nu ți-a cunoscut inima? cine?

Și pentru ca bucuria noastră să fie deplină, a venit zia de azi cu decretul regelui Ferdi-nand, prin care vestește, că „Ținuturile cuprinse în hotărîrea adunării naționale din Alba-Iulia, sunt și rămân de-a pururi unite cu Regatul României“. Le cuprinzi Dta vorbele acestea în întreagă marea lor? De sigur, căci doară ele exprimă desăvârșirea unui ideal visat de nenumărate generații! ele sunt înfăptuirea și rezultatul unor lupte, în cari Dta ai fost tot-deauna în șirul cel dintâi. Și eu mult mă mir, că fericirea de a fi ajuns noi desăvârșirea a-cestor vise, cum de nu ne do-boară, pentru că întreagă ființa noastră nu o poate cuprinde de odată. Evenimentele s'au precipitat așa de iute, cât stăm muți în fața realității și ne în-trebăm cu sfială: suntem treji ori visăm? Dar atunci prin

„Ainejele sufletului meu, parecă se desprinde un cântec puternic, pe care ecoul îl repercutează la infinit: Cine e Dumnezeu mare, ca Dumnezeu nostru? tu ești Dumnezeu, carele singur faci minuni!...

O, de ai fi și Dta, ca să te bucuri cu noi toți de această sfântă zi a învierii neamului românesc! Acolo în cimiterul de lângă biserica parohială, unde alături de mitropolitul Șuluț, de marele Cipariu, și tribunul Axente, poate puneți la cale destinele neamului, nu auziți un puternic strigăt ieșit din milioane de piepturi: Trăiască România mare dela Tisa până la Mare? și auzindu-l, nu priviți întrebători spre Câmpul libertății, unde înainte cu 60 ani strămoșii noștri au rupt legă-

turile sclăviei, iar noi nevrednicii nepoți saltăm plini de fericire ca cetățeni ai României libere și independente, care stringe la sinul său pe Românii de pretutindenii!

Ah, cât de mult regret iubite dle Moldovan, că n'ai mai rămas în viață și acești câțiva ani!...

Aurel.

P. S.

Uitam să-ți scriu, că avocatul nostru Iuliu, e ministru-prezident; protopopul Ilie, din Săcuime, a reîntors și el din priepie cu misiuni speciale, iar nepotul Dtale Ioan, a sosit și el în mijlocul nostru, ca locotenent chipeș în armata română. Cât de mult ne bucurăm cu toții de toți trei!

Acelaș.

De-o fi să mor!...

de căp. Vulovici*).

De-o fi să mor, tu, Doamne,
Dă-mi o moarte ostășească:
Un glonț în floarea din chipiu
În lupte mă izbească,
Și 'n fața morții neclintit
Să stau, ca stei de piatră,
Să cad ca un stejar, gândind
La strămoșeasca vatră.

Nu voiu să mor pe căpătâiu,
Cum mor toți nevoiașii.
Pe oțele ori pe un mușunoiu
Adorm de veci ostașii!
Cei oare mai înălțator,
Când moartea-ți ride-n față,
S'o infrunți, jertfindu-ți pentru ea
Netrebnică viață!

Erou, de mii de ori erou,
Acela ce se bate
Și moare pentru brazda lui
Ori pentru libertate!
Să văd cum steagul, în salut,
Spre fruntea mea se pleacă,
Pe 'nsângeratu-mi piept că 'ncep
Copitele să treacă.

Schilav în trup, înfășurat
În pânza tricoloră,
Mă plângă vânătorii miei,
Nu mamă, nici suroră!
Cu coif, cu armele gătit
— Un mire-ales de moarte —
Nu cioclii, — pe grumazul lor,
Ostașii să mă poarte!

Și-atunci voiu auzi, ca 'n vis,
Pe văi sunând alarma,
Și piepturi surd izbînd în piept
Și zingăte de armă.
Să nu dorm singur în sicriu,
Ci-n legea ostășească
Cu toți tovarășii de rând
În groapa-ne obștească!

De-asupra gropii bubuind
Din țevi pornească duhul
Și pân' la cerul răsărit
Să tremure văzduhul!

Ferdinanțul.

Îmi plăcea de Todor Tămaș, măcarcă eră un om de-apururi revoluționar: s'a răsculat doar odată chiar și împotriva mea și m'ar fi chiar răsturnat poate dac'ar mai fi avut și ortaci pe lângă el. Eră om bisericos și avea familie mare. Îi plăcea și cârciuma, dar numai când nu-veniă „Libertatea”. Atunci trăgea câteva injurături postăriței și o lua cătră cârciumă. Când după încetarea „Libertății” l-am făcut să aboneze altă foaie, a clătit de câteva ori cu capul și mi-a-zis:

— O abonez părinte! Dar numai... până când va învia „Libertatea!” Că „Libertatea” va învia, așa să știi!...

Adeseori a trebuit să-l domolesc eu. Când în 1915 am pus steagul românesc pe biserică, aproape un ceas de vreme a stat lângă turn, îl privea surizând și de câteori treceu unguri și jidovi pe drum strigă din răspuțeri:

— Să trăiască nația românească!

În sfârșit s'a suit în turn, a luat steagul în mână și l-a fluturat în toate patru ferestrele cântând:

— Pentru sfânta libertate

De care noi n'avem parte...

Odată, după slujbă, stam de vorbă cu câțiva oameni și atunci a venit și el între noi. Începu îndată cu „politica” — cu România și cu altele. Iar eu începui să-l domolesc din nou. Deodată scoase o bancnotă de 100 coroane.

— Vezi banii ăștia, părinte? Ți-i dau dumitale, dacă... în Duminica viitoare te vei greși... să pomenești în loc de Francisc Iosif pe... *Ferdinanțul nost!*

Acum spun drept, că l-am chiar ocărit. Și nu fără rezultat, căci... de aci încolo s'a mai domolit. Numai câteodată, când eram noi doi, mă întrebă așa între patru ochi:

— Părinte, ce mai face Ferdinanțul nost?

— E sănătos bade Toadere! Se gată de drum...

— Țucu-i norocul lui!

În cășlegile anului 1917, mă duceam odată la un bolnav și m'am întâlnit cu badea Toader, veniă dela cârciumă. Eră tulburat peste măsură. Se oprî în dreptul meu și începui să-mi povestească pătania dela gară. Întâlnise acolo niște jidovi, cari spuneau în gura mare, că acum vor trimite mai mult Românii pe câmpul de luptă, ca să nu piară vița ungurească și jidovească.

— Acum mă duc părinte! Mă duc în turnul bisericii... să strig în patru părți a lumii:

„Trăiască Ferdinanțul nost!”

— Pentru numele lui Dumnezeu sfântul, bade Toadere, — i-am zis — nu vezi Dta, prin ce vremi-trecem?

— Ce premi, părinte? Ce știi Dta? Vremile sunt în mână lui Dumnezeu și Dumnezeu învârte vremile cum vrea: Trăiască Ferdinanțul nost!...

Am purtat o adevărată luptă cu el, până când l-am domolit cumva. Am folosit un argument puternic. Abia de câteva săptămâni ieșisem din temniță și spun drept, mi-au fost prea destule cele trei luni petrecute acolo... Badea Toader m'a ascultat până la sfârșit.

— Bine, părinte, — îmi zise... te ascult! Dar... va răsări odată soarele... atunci n'o să mă mai oprești!...

— Nu, bade Toadere, atunci nu te mai opresc!

M-am dus liniștit în drumul meu. Când m-am întors însă, mi-a înghețat sângele în vine. Pe turnul bisericii flutura... mândrul nostru tricolor. Se vede, că badea Toader nu s'a putut răbdă să nu facă bravura! L-am chemat îndată la mine și l-am luat la întrebări.

— Eu nu ți-am călcat porunca, părinte, — mi-a zis. — N'am strigat nimic, iar Dta n'ai zis să nu pun steagul! Las'... mai tremure un pic jidovii!...

Dar... am tremurat eu: eram doar în 1917... și... am spus preotesei să-mi caute hainele... că... cine știe... va trebui poate să plec iar la drum... Abia peste o săptămână m'am liniștit pe deplin...

De-atunci n'a mai făcut badea Toader nici o bravură. Când îl întâlneam, îi ziceam eu câteodată:

— Ce-i bade Toadere cu Ferdinanțul nost?

— Ce să fie părinte? E sănătos și își poartă și Dtale voie bună și sănătate... Și așa zice, că: de două ori doi is patru! Știi părinte? De două ori doi is patru!

Acelaș răspuns mi-l'a dat și după pacea dela București. Și de-atunci încoace adeseori...

Când m-am mutat de-acolo, mi-am luat rămas bun și dela badea Toader.

— Părinte, îmi zise trăgând cu coada ochiului — cătu-i de două ori doi?

— Patru bade Toadere, — i-am zis.

— Așa-i, părinte! Numai patru poate să fie!

Acum badea Toader e răgășit, desigur: A răsărit soarele, bade Toadere! De două ori doi is patru!

Trăiască Ferdinanțul nost!

Septimiu Popa.

* Căpitanul Vulovici, autorul acestei poezii a servit la reg. 26 inf. Craiova, la reg. 1 de vânători, (reg. care a pus piciorul mai întâiu în Blaj) și apoi la 29 inf. Dragoș, la reg. 15 Resboieni, șoimii lui Ștefan cel Mare. — Dorința din poezia de față, i-s'a împlinit. În 1916 a murit lovit de un glonț dușman, în munții Ciucului. Mormântul lui e cam 15 km. departe de Căscărelda. — Fusese decorat în viață cu medalia cl. I. pentru merite literare.

Scrisori din București.

După un interval de aproape 4 ani, dăm cea dintâi corespondență, ce ne vine din București. —

Era în zilele cele pline de glorie pentru armata română la Mărășești, când a cunoscut Mackensen puterea ostașului român. Rușii, demoralizați cu desăvârșire, părăsiau sectoarele încredințate lor, și ai noștri trebuiau să alerge ca să umplă golurile și să țină piept cu o armată, numericeste mult superioară. Văzând aproape dezastrul, pe care l'a înlăturat în mare parte Italia, făcând o ofensivă neașteptată, care a întors foarte mulți soldați dușmani din drumul spre Moldova, oameni mari, cari doriau din tot sufletul realizarea idealului național, își pierduseră nădejdea de a vedea cu ochii lor unirea neamului. Ca o stâncă de granit era credința Regelui, care, în acele zile de amar, a declarat: »vom avea și Bucovina și Ardealul!».

Cuvântul profetic al regelui s'a împlinit: s'a alipit, în aceeași ordine, cum a spus-o Dânsul, și Bucovina și Ardealul. După amarul tras de populație sub ocupația germană, când refugiații nu s'au putut încă întoarce decât în mic număr din Moldova: pare că nu suntem în stare să ne dăm seama de toată măreția momentului. Prea mari au fost nevoile și suferințele, pe cari le-am îndurat cu toții, doar Neamul a avut organele lui de rechiziție și mijloacele de amărare a vieții și în Moldova. Va trebui să uităm lunile din urmă, să piară din viața noastră și cea din urmă rămășiță a aerului îmbăcsit, ca să putem preciza însemnătatea zilelor, prin cari, cu toții, simțim, că trecem.

Cât ce a fost cunoscută aici hotărârea dela Alba-Iulia, lumea s'a simțit par'că reînviată. Atâta suflet curat, atâta demnitate, și atâta înțelepciune în această adunare, încât cei de aici au rămas uimiți. Arhieri din orașe ungurești și jidovești, împinși de glasul conștiinței lor, aleargă la Bălgărad, să fie în fruntea sfatului, ca să nu se poată desmînți nici când vorba lui Mureșianu: »preoți cu crucea'n frunte». Delegații tuturor organizațiilor culturale, reprezentanți ai tuturor claselor, în număr așa de frumos, și cu atâta însuflețire. Din aerul curat dela Alba-Iulia, din principiile drepte și sănătoase și din cinstea fruntașilor ardeleni, cei mai gânditori oameni așteaptă fericirea întregului neam. Nu-și pot inchipui ardelenii de acasă, câtă nădejde pune lumea de aici în Drul Maniu, despre care dl Iorga spune că e fiu al Blajului și are ceva din atmosfera specială a liniștii și totuși solemnei și

mândrei Metropole a uniților, având ceva bisericesc în aspectul lui de o modestie puțin obișnuită, dar supt care simți o convingere, o hotărâre, o dârză neînduplecare. Se speră, că fruntașii ardeleni nu vor căuta locuri de seamă în partide, ci vor lucra cu toată sinceritatea la întronarea muncii cinste și a adevăratei democrații.

Delegația adunării dela Alba-Iulia, compusă din episcopii Dr. Hossu și Dr. Cristea, și din membrii consiliului diriguitor Dr. Vaida și Goldiș, a sosit la București Vineri după prânz ca să comunice Majestății Sale Regelui și guvernului hotărârile din cetatea lui Mihaiu Vodă. Comunicația neregulată a căilor ferate și nevoile cauzate liniei telegrafice de Nemți, au făcut, ca așa de mult doriiți trimiși ai Ardelenilor să sosească aproape pe neașteptate în capitala României. De abia au știut câteva persoane oficiale ceasul sosirii, și astfel nu s'a putut face primirea, pe care o avem toți Bucureștenii în suflete. Găzduiți la Palatul Regal, delegații s'au prezentat în ziua următoare Regelui, care era încunjurat de guvernul Său, de Casa civilă și Militară și de ministrii plenipotențieri ai țărilor aliate. După un discurs al dlui Goldiș, Drul Vaida a cetit hotărârea dela Alba-Iulia, la care a răspuns Regele cu aceste cuvinte:«

În numele Românilor din vechiul Regat, din Basarabia și din Bucovina, astăzi uniți, cu profundă recunoștință primesc hotărârea fraților noștri de peste Carpați de a săvârși Unitatea Națională a tuturor Românilor și declar pe veci unite în Regatul Român toate ținuturile locuite de Români dela Tisa până la Nistru.

Cu dragoste nețărâmură Mi-am închinat viața scumpului Meu popor, plin de credință în menirea lui istorică.

Prin lupte și prin jertfe Dumnezeu ne-a dat să înfăptuim azi aspirațiunile noastre cele mai sfinte. Mulțumindu-i din adâncul sufletelor, ne îndreptăm gândurile către cei cari cu sângele lor au clădit noul temelie al desvoltării noastre naționale.

Prin devotament neclintit pentru opera lor, le vom arăta recunoștința noastră, prin el vom asigura roadele binefăcătoare ale crudelor încercări.

Pe acest temelie al unei puternice democrații și al vieții frățești între popoare, vom răspunde totdeauna simțămintelor aliaților noștri, alături de cari am luptat pentru marea cauză a dreptății și a libertății în lume.

Să trăiască România pe veci unită!»

Asupra delegației, cum și a tuturor celor de față, discursul Regelui a făcut o impresie din cele mai puternice: Unirea e făcută, cu învoirea și aprobarea aliaților noștri, și anume între Tisa și Nistru!

*

Delegații sunt foarte ocupați toată ziua: conziliile de miniștri recepțiuni, vizite oficiale nu se mai isprăvesc. Ocaziunile acestea fac schimb de idei pentru înfăptuirea reală a hotărârii de unire, pe care așa de frumos o mărturisesc solii Ardealului. La statuia lui Mihaiu Viteazul, unde au depus o coroană, a vorbit episcopul Cristea, spunând între nesfârșite urale: »Ieri am avut rara misiune de a închina celui mai mare Voevod și Rege din câți Domnitori avut-a neamul nostru românesc, nu numai pă-mântul strămoșesc, ci și sufletul și inimile celor mai credincioși supuși ai Săi. Și am simțit o rară fericire, când am văzut, că din ochii Majestății Sale curg lacrimi. Când l-am adus vestea cea mare a Unirii, lacrimi ale bucuriei». În fața statuei, episcopul conjură pe toți să se puie pe lucru, ca să facem din România mare sentinela civilizației latine în Ostul Europei».

La banchetul dat de primărie, unde au azistat ministrii și cei mai de seamă politicieni și intelectuali, a vorbit episcopul Hossu, a cărui vorbire a făcut cea mai bună impresie posibilă.

»Dacia«, ziarul lui Vlăduț și Brătescu Voinești, îi caracterizează vorbirea: »cuvinte de o caldă elocvență«, în cari a scandat viguros și emoționat, cu glasul-i respicat, vorbele superbe ale dragostei frățești». Sfârșitul discursului a fost de o frumusețe rară. »După cum fiecare creștin crede în Ierusalimul credințelor cucernice, tot așa în cele naționale, pelerinajul cel mare e calea binecuvântată, ce duce la București».

Sub impresia acestei vorbiri, prim-ministrul Ionel Brătianu, a zis: »Avem aici doi reprezentanți ai izvoarelor de cultură și credință religioasă ale neamului românesc de peste munți. Din Ardeal s'a aprins făclia culturii române. Am neclintita încredere, că dela clerul ardelean va izvorî o nouă înflorire a ideii religioase a noastră».

Pentru azi, Luni, sunt așteptați Dr. Maniu și Dr. Vlad. Unirea trebuie să ia forme concrete în curând, ca binefacerile ei să se poată observa cât mai îngrabă.

*

Sașii, stabiliți în țară, au hotărât și ei unirea Ardealului cu România și trimiterea unei comisii, ca ea să facă agitație pe tema aceasta între cei de acasă, fiind asigurați, prin hotărârile dela Alba-Iulia, că nu vor fi stânjiniți întru nimic în desvoltarea lor.

Delateiu.

Crăciunul.

În svonul glasului de clopot
Petale mari de nea răsar,
Cu ochii împânziți de lacrimi
Se roagă moșii la altar.

Creștini în strai de sărbătoare
În cete lungi pe drum pornesc;
E pace și e dor de viață
În orice suflet creștinesc.

În iesle s'a născut Mesia
Ș'aduce pace, mângăieri,
Iar robilor le rupe lanțul
Și slabilor le dă puteri.

Lăsați creștinii toți la Dânsul
Desmoșteniții firii 'ntregi,
În sărbătoarea asta mare
Si cei striviți au încă legi...

În haină albă de mătase
E codrul negru îmbrăcat,
Și trâmură de vânt castanii
În orizontu 'ndepărtat.

E iarnă acum, și e Crăciunul...
Petale mari de nea răsar —
Cu ochii împânziți de lacrimi
Se roagă moșii la altar...

Iustin Ilieșiu.

Proprietar și Editor:

Consiliul Național Român din Blaj.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.

domnilor, noi voim, și de aceea declarăm că ne vom uni la mișcarea pornită de „Uniunea Democrației Române” care avem nădejdea că-și va ținea cuvântul dat în chestia noastră, fiindcă avem cheazășie cuvântul d-lui N. Iorga.

D. N. Iorga răspunde că politica, de vreme ce se face și pe seama femeilor ca și pe seama bărbaților, drept este să fie părtașe la ea și femeile care duc la olaltă cu bărbații lor ca și frații lor și fiii lor, sarcinile grele ale țării și a pomenit exemplul dat și în rândul trecut, că o doamnă din vremea lui Napoleon spunea că „într-o țară unde li-se taie capul trebuie să știe și cel puțin de ce”.

Au urmat apoi alții la cuvânt. Duminecă în 2/15 Decembrie ședința a fost continuată.

După un rezumat dat de d. Iorga, a vorbit d. Victor Artene în numele Ligei Culturale, d. Ioan Constantin în numele partidului național democrat al dlui Cuza, d. Grigori Pavlov, învățător din Fălciu, d. inginer Manolescu pentru meseriași d. Ifrim pentru partidul național democrat condus de d. Cuza.

Dni Fancu și Damaschin în numele meseriașilor, d. Zamfir în numele naționaliștilor din București, d. Mihailescu în numele funcționarilor, arătând situația funcționarilor din țară. Cuvântarea aceasta a făcut o adâncă impresie și a provocat o discuție nouă, la care au participat mulți.

Dintre Bucovineni d. dr. Cotlarciuc a cerut decretarea inamovibilității funcționarilor.

A vorbit d. Fudulu, un tânăr din Oltenia, frapând prin spiritul său ager și hazliu adunarea.

Dintre dame au luat cuvântul încă d-na Reus Ianculescu și d-na Negruți, cerând drepturi egale pentru femei.

Dintre Bucovineni a mai vorbit gospodarul Corlățan din Pojorâta, care a făcut cinste țărâmului Bucovinean prin ținuta sa deamnă și prin darul său oratoric.

S'a ridicat apoi ședința și s'a votat în unanimitate următoarea moțiune:

În România Mare poporul român să se conducă prin sine, prin clasele și categoriile sale, rămânând ca pe calea firească a unui organism liber să se nască noua clasă conducătoare, străină de instinctele de exploatare ale celei vechi.

Dorind deplină și directă împroprietărire a țăranilor, fără samsari politici, rezolvirea chestiei muncitorești, crearea unei existențe omenești a funcționarilor și restituirea prestigiului corpului învățătoresc, ea înțe-

lege a face din sufragiul universal, cuvenit și femeilor, nu minciună plănuită de partide ci un mare adevăr regenerativ. Membrii ei li interzic orice legături cu trecutul politic al acelor vechi partide și, dacă vor fi aleși pe listele comune, cuprinzând și notabilități naționale, pe care ie vor pune, nu vor lua parte la lucrările unui parlament ales prin fraudă, rămânând numai martori ai usurării sale.

Noi — și „Telegraful” d-lui Regman.

Se știe, cum „Telegraful român” al d-lui Regman și-a permis o ieșire împotriva bisericii noastre românești, unită cu Roma.

Se știe, de asemeni, ce atitudine slugarnică a avut acest organ, în slujba fierțatului Mitropolit Mangra, încât toată lumea e surprisă, că îndrăznește să-și mai ridice cuvântul, ales în chestii atât de importante.

N'am răspuns la această ieșire, decât în o postă a redacției, unde am suprimat un articol de protest, ce ne-a venit.

Țineam să nu tulburăm sfîntenia mărețelor clipe de sărbătoare.

Vine-acum d. N. Iorga și răspunde d-sa, în locul nostru, scriind, în numărul mai recent al „Neamului Românesc” (Vineri, 21 Dec. v.) următoarele:

S'a vorbit aici chiar despre viitorul Bisericii unite din Ardeal.

Generalul Berthelot în Sibiu.

Primum cu întârziere următoarele:

Azi la 2 ore a sosit la Sibiu gen. Berthelot. L'a așteptat o imensă lume românească. Gara, stradele și casele au fost împodobite cu toate drapelele aliaților. L'a salutat generalul Moșoiu, cu care a luat în revistă trupete române. Capela militară a cântat Marseillesa. În numele consiliului dir. a fost salutat de Dr. Maniu. Berthelot emoționat, salută armata și poporul românesc, care a înfăptuit aspirațiile sale, realizând România Mare. La ieșirea din gară i-a făcut mari ovații tinerimea. La poarta triumfală a fost întim-

Ei întind o mână frățască partidelor naționaliste din Bucovina și Ardeal și partidelor țărănești din Basarabia cu care înțeleg a lucra în comun acord la orice prilej.

Oricine lucrează în contra acestor principii fundamentale va fi, nu considerat de demisionat, ci exclus din Uniune de către comitetul de conducere a cărui compunere s'a făcut prin buna înțelegere astăzi.

„România Nouă” care apărea la Chișinău, condusă de d. Ghibu, I. Mateiu și alți Ardeleni ortodocși, era de părere că s'ar putea înlătura odată cu dominația în Ardeal a Habsburgilor, cari ei au făcut uniunea cu Scaunul papal a unei părți din României ardeleni și ungureni, și această formă confesională, revenind toată Românimea de peste Carpați la legea veche.

Protestări s'au ivit, și ele sunt îndreptățite.

Biserica unită are averile ei, are tradițiile ei. Mai mult, ea are legături cu Apusul, cari ni pot fi folositoare nouă, tuturorora.

Și, în definitiv, ceiace a trecut printr'un proces istoric se poate desființa numai prin alt proces istoric.

N. Iorga.

„Gazeta”

pinat din partea Consiliului și a primarului orașului. Berthelot a primit, în saloanele ministrului de războiu, legațiunile și corporațiunile, cari au venit să-i prezinte omagiile. Berthelot le-a mulțămît, îndemnând pe toți la continuarea activității dezvoltate până acum. În răspunsul dat preoților români, a accentuat, că biserica a fost depositară idealului național românesc și în inimile lor s'a conservat perseveranța realizării sale. Trecând prin Alba-Iulia a resimțit timpul de glorie a lui Mihai Viteazul. Deputațiunii țărănești i-a spus, că e adânc emoționat de cuvintele lor. El încă e fiu de țăran. A strâns mâinile tuturor țăranilor și i-a rugat, ca întorcându-se la vetrele lor, să muncească mai

departe și din prisosul lor să împărtășească și armata și populația Țării Românești, care suferă din cauza lipsei de alimente. Delegațiunii bândătenilor Berthelot i-a declarat, că situația actuală este trecătoare, că în scurt timp vor sosi acolo trupe franceze, sub scutul cărora, până la congresul de pace, care va stabili granițele, se vor bucura de pace și liniște. (A. T. D.)

Oficiale.

Nr. 187.

Cătră toate băncile!

Pentru discutarea mai multor chestiuni, ce interesează de aproape băncile în situația schimbată, Vă rugăm să trimiteți un delegat la consfătuirea, care se ține în ziua de 2/15 Ianuarie 1919 în Sibiu, sala festivă comitatensă, la orele 10 a. m.

Dr. V. Bontescu Ionel Comșa
șeful resortului. secretar gen.

Nr. 132/1918.

Notă circulară
cu privire la devastarea pădurilor.

Cătră consiliile, comitetele și gârziile naționale.

Din informațiile ce le primim zilnic, am constatat cu durere, că se devastează și se taie pădurile — fără a-se ținea samă de nemăsurat de marea lor însemnătate și de paguba ce se face statului prin aceasta.

Toate Consiliile, Comitetele, gârziile naționale, precum și organele armatei de ocupație au să oprească cu toate mijloacele devastarea pădurilor — înaintându-ne raport asupra situațiilor date și asupra măsurilor luate.

Sibiu, 27 Dec. 1918.

Dr. V. Bontescu
șeful resortului.

Nr. 154/1918.

Notă circulară
cu privire la sămănăturile de primăvară.

Cătră consiliile naționale, comitatense și comunale.

Insemințările din toamnă putându-se face numai în parte, se impune, ca în primăvară să se întregească așa fel, ca nici o brazdă de arător să nu rămână neînsemințată.

Ca să putem lua măsurile de lipsă, — invităm pe toți plugarii să ne arete de urgență, prin organele locale și comitatense, întinderea arăturilor neînsemințate, lipsurile în semințele de primăvară, în vitele de muncă, precum și în porcii de prăsilă și galițe. La fel se vor arăta surplusurile din acestea.

Interese superioare reclamă îndeplinirea conștiințioasă a acestei dispozițiuni.

Sibiu, 27 Dec. 1918.

Dr. V. Bontescu
șeful resortului.

A murit

Colonelul Victor Rusu.

Se anunță din Budapesta moartea colonelului VICTOR RUSU.

Zăcă în timpul din urmă de-o boală grea, care l-a răpus tocmai în aceste zile, când neamul nostru are mai mare lipsă de fii destoinici. Numele colonelului Rusu e cunoscut pretutindeni, atât la Români, cât și la străini. În cursul războiului mondial s'au scris atâtea despre bravul ostaș, care s'a distins ca nimeni altul în luptele cu Rușii, încât dela simplu ostaș, cum și-a început cariera militară la începutul războiului, s'a ridicat până la rangul de colonel și a câștigat cele mai alese distincții militare. În fruntea sătenilor săi de pe la Dobâca și Someș a făcut minuni de vitejie pe câmpiile Galiției și Bucovinei, încât numai amintirea numelui de Rusu storcea admirația celor mai înalte cercuri militare. — Altfel colonelul Victor Rusu a avut o viață sbuciumată și plină de bogate peripeții. Pregătit pentru cariera militară, a trecut mai târziu la gazetărie, lucrând în redacția ziarului „Lupta” și conducând o vreme gazeta populară, a partidului „Poporul Român”. A colaborat și la mari ziare străine, apărând cu bărbăție și pricepere interesele românești. Pe vremea războiului balcanic era corespondent de ziar. Apoi s'a apucat de-o întreprindere industrială, pe care a părăsit-o când goarnel războiului chemau la luptă în 1914: militarul născut nu putea să nu asculte glasul lor. Era sânge de grănițer, de origine din Năsăud.

Eroismul lui Victor Rusu va rămânea legendar la noi; păcat, că moartea nemiloasă l-a răpit atunci, când minunatele lui aptitudini militare putea să le pună direct în slujba neamului său românesc.

Dormi în pace brav erou!

Legionarul Sandu.

Informațiuni.

* **Berthelot în Jibou.** În 30 Decembrie 1918 la 6 ore seara a trecut generalul francez Berthelot prin gara *Fiboului*, unde a zăbovit o oră și jumătate. În numele celor vre-o 300 de Românași, cari l-au întâmpinat, a vorbit dl Ghurco, președintele Consiliului cercual. Alții au cântat cântări naționale, cari au desfătat inimile tuturor. Au fost multe drapele românești, cari prima oară s'au văzut făcând în acele ținuturi.

Primirea a fost escelentă. Pentru ordine s'a interesat dl Comandant de gardă Dr. Aurel Hetco, cu gardiștii din Odorheiu, * **Băieții** Nicolae Rusu, Vasilica Velicea, Vasile Bârlea și Iosif Bârlea din comuna Lunca (com. Târnava-mică) fiind Joi în 2 Ianuarie n. a. c. cu vitele în câmp afară pe lângă linia ferată ajungând la gara din Hususău, au aflat acolo o bombă sau un glonț de tun de calibru mare și lovindu-l cu bătele și pietrii, au explodat și pe toți patru i-au omorât sfâșiindu-i în mai multe bucăți. Se zice, că au rămas de Germani la gara Hususeu foarte multe *explosibile*.

* **Aviz!** Aducem la cunoștința tuturor acelor, cari ni-s'au adresat cu întrebări, cum și a întreg publicului nostru românesc, că *Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român* va scoate, în timp apropiat *Calendarul* său pe an. 1919. *Calendarul* este sub tipar, și va avea un cuprins interesant, de *actualitate*, provăzută fiind cu multe *ilustrațiuni*, ale persoanelor marcante în noua vicață ce se înfiripează a poporului românesc.

Biroul »Asociațiunii«.

* **Răspătă trădătorilor.**

Scriitorii D. Karnabatt, A. de Herz, și Gala-Galactian, cari pe timpul ocupației germane s'au dovedit, prin scrisul lor, periculoși statului român, au fost întemnițați.

Avem și pe aici 2—3 specimene de Karnabați, cari n'ar trebui disconsiderați, dnii Vlaicu, Sulică & Comp.

* **Ziare noi.** Primim la redacție:

• *Oltul*, organ național bi-săptămănal. Apare în Făgăraș, redactor Ioan Prodan.

• *Clujul*, organul consiliului național român din Cluj și com. Cojocna (număr ocazional), redactor Dr. Nicodim Cristea.

* **O declarație a dlui V. Goldiș.** „Glasul Ardealului” serie: Fruntașii din Ardeal fac numai politică românească. Ei nu intră în nici un partid politic.

Di Vasile Goldiș, ministru de culte al Ardealului, anunță că toate știrile răspândite în presa din București precum și toate svonorile, cari circulă, că delegații Ardealului, cari au fost aci la București s'au înscris în partidul liberal și că alți fruntași ai Ardealului au de gând să se înregistreze în diferite partide politice din țară, sunt neadevurate. Conducătorii politici din Ardeal vor rămânea membri devotați numai ai partidului național român de peste munți. Ei n'au venit la București ca să facă politică de partid, ci numai politică româ-

nească. Ei nu vor adera la nici un partid politic de aci, ci, venind la București într'o misiune oficială ei au trebuit să trateze cu reprezentanții oficiali ai României și cu partidul, care conduce azi treburile țării. De aci nu trebuie să se deducă, că fruntașii Ardealului se înregistrează în partidul liberal.

Întrebări, cari așteaptă răspuns...

Un cetitor ne trimite următoarele întrebări, la cari vor răspunde cei competenți:

1. E adevărat, că dnul N. L. din loc a instigat pe Nemți, când treceau cu trupele pe aici, împotriva populației române și a armatei române, care a sosit mai târziu?

E adevărat că a fost tras la răspundere pentru acest pas, din partea poliției militare române din loc? Ce s'a ales din această cercetare?

2. E adevărat, că tineri aparținători familiilor S., P., W. și Sch. din loc, au luat parte la *legiunea ungurească din Cluj*, împotriva noastră și a armatei române, ce înaintă, din încredințarea Ententei biruitoare?

Cerem lămuriri!

Mai mulți cetățeni neorientați din Blaj.

* **Contribuiri** pentru numerii de propagandă ai „Unirii” Dr. Laurențiu Pop, adv. Abrud cor. 50, Dr. Simeon Chețian, adv. Câmpeni cor. 32, Petru Cupeca, prot. Supurul de jos cor. 5.

Necrolog.

† *Aurelia Moody n. Vicaș*, soție de preot, la 28 Nov. 1918, după scurte dar grele suferințe, provăzută cu sf. Taine, în anul 30 al vieții, 6 al fericitei sale căsătorii s'a mutat la cele eterne. Inmormântarea a fost în 30 Nov. a. e. după ritul gr.-cat. în cimiterul din Bănișor.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

»*Chestia Metropolei din Blaj*». Suntem de acord cu articolul Dv., cu excepția părții finale. Asupra aceleia, vom reveni, într'un articol, cerând și părerea celor competenți.

Primesc

ca învățacel un băiat, din casă bună, pentru brutărie și franzelărie.

Adresa:

Petru Moga,

(5) 3-3

franzelar. BLAJ.

Cumpărați

„**Calendarul portativ**” de pe anul 1919, format mic de buzunar 9/17 cm., are afară de partea calendaristică și alte lucruri folositoare, mai conține și un mic dicționar în 6 limbi română, maghiară, germană, franceză, italiană și engleză,

foarte folositor pentru actualitate

costă broșat cor. 1.80, plus 20 f. porto
» legat » 5.— » 50 f. porto R.

și se poate procura prin orice librărie românească sau direct dela

Librăria diecez. din Lugoj.

(4) 3-3.

La subsemnata societate află aplicare momentană pe lângă condițiuni favorabile una domnișoară la cassa și doi învățacei din casă bună.

„**CONSUM**”

societate comercială pe acții

2-6 (9)

În apropierea Blajului este o o moșie de 100 jug. de dat în arândă. Condițiile de arândă, precum și alte informațiuni să capătă dela dl

Ioan Maior

(10) 2-3

în Blaj.

Primesc imediat un băiat în atelierul meu de pantofărie.

Nicolae Baciu

(11) 2-3

pantofar, BLAJ.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aviz!

Banca generală de asigurare „**Transsylvania**” societate pe acții aduce la cunoștință, că acțiunile nouă să pot lua în primire la cassa băncii în Sibiu, pe lângă prezentarea titlilor provizorii.

(13) 1-2.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Convocare.

Toți agronomii români din Ardeal, Bănat și Ungaria absolvenți ai Academiiilor, și a institutelor agronomice sunt rugați a se prezenta pe ziua de 11 Ian. st. n. 1919 la Sibiu, la o conferință, care să pună bază organizării tagmei noastre. În vederea marilor probleme economice-naționale, cari ne așteaptă.

Întâlnirea la 10 ore a. m. în edificiul „**Asociațiunii**”.

Blaj, 22 Dec. st. n. 1918.

Ioan Maior.

Iosif I. Hossu. E. F. Negruț. Virgil Pop.

2-2(7)